

**Randers Kommune
Naturteamet – Vandløb**

Att. Niels Aage Skovbo
Havørred tilbage til Gudenå
Niels.Aage.Skovbo@randers.dk

Randers Kommune
Natur og Miljø

Telefon +45 8915 1515
Direkte 51562746

ehk@randers.dk
www.randers.dk

Dato: 9. september 2026/Journalnummer: 06.02.03-P19-16-26

Tilladelse restaureringsprojekt på delstrækninger af Svejstrup Bæk.

Randers Kommune meddeler hermed tilladelse efter vandløbsloven til gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt i Svejstrup Bæk. Projektet omhandler udlæg af gydegrus, store sten og dødt ved i vandløbet for at forbedre de fysiske forhold for fisk og smådyr. Se vedlagte bilag 1 for oversigtskort over projektområdet.

Randers Kommune meddeler samtidig dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven, idet projektet vurderes at være gavnligt for vandløbet, og ikke vil påvirke anden beskyttet natur væsentligt.

Tilladelsen er givet på følgende vilkår:

1. Restaureringen af vandløbet skal udføres i overensstemmelse med principperne i det offentliggjorte projekt [Vandløbsrestaurering ved Svejstrup Bæk](#), af 26. juni 2026.
2. Der må ikke ske terrænændring som følge af arbejdskørsel i projektområdet.
3. Indenfor beskyttet natur (§3) må der som udgangspunkt kun køres på eksisterende kørefast areal. Hvis der bliver behov for kørsel udenfor kørefast areal og i §3 natur, skal der anvendes køreplader.
4. Midlertidig oplag af materialer grus, sten og træ må med fornøden hensyn, ske indenfor naturarealer langs åen.
5. Adgangsveje skal følge anvisningen i "praktisk udførelse" jvf. projektbeskrivelse.
6. Projektet må ikke påvirke vandstanden uden for projektområdet.

7. Den fremtidige vedligeholdelse af Svejstrup Bæk, påhviler fortsat vandløbsmyndighed.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Afgørelsen kan først udnyttes, når klagefristen er udløbet, og der ikke er indkommet klager.

Lovgrundlag

Alle former for restaureringer, som f.eks. etablering af kunstige overhængende brinker, placering af større sten, placering af planker eller lignende ved vandløbsbunden, etablering af strømkoncentratorer og etablering af gydebanker, kræver en tilladelse efter vandløbsloven. Ligeledes kræver enhver form for tilstandsændring i beskyttet natur en dispensation fra naturbeskyttelsesloven.

Tilladelsen er givet efter:

- Vandløbslovens § 37 (LBK nr. 1217 af 25. november 2019)
- Kapitel 2 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr. 834 af 27/06/2016)
- Naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2 (LBK nr. 927 af 28. juni 2024), idet der dispenseres fra § 3 i samme lov.

Habilitet

Randers Kommune har forholdt sig til myndighedshabilitet i denne sag, da der er tale om en ansøgning fra én faggruppe i kommunen til en anden.

Natur & Miljø har søgt om tilladelse til projektet og myndighedsafdelingen i Randers Kommune, der er myndighed i spørgsmålet, om tilladelse efter § 37 i vandløbsloven. Der er imidlertid ikke personoverlap mellem de to afdelinger, og den faglige kompetence til at træffe afgørelser på området er samlet i myndighedsafdelingen, som også træffer afgørelse i eksterne ansøgninger.

Myndigheden vurderer, at det ansøgte ligger inden for, hvad der normalt vil blive givet tilladelse til ifølge vandløbsloven, naturbeskyttelsesloven, samt klagenævnsspraksis, og det vurderes derfor, at det ikke er hverken fagligt meningsgivende eller formelt nødvendigt, at lade sagen behandle i en anden del af kommunen eller at indhente en udtalelse fra en anden myndighed eller et privat organ om sagens løsning.

Beskrivelse af projektet

Projektansøger (Randers Kommune) har søgt om tilladelse til udlægning af skjulesten og dødt ved på tre delstrækninger af Svejstrup Bæk, en samlet strækning på i alt 428 meter. Desuden en strækning på 108 meter hvor der udlægges gydegrus og skjulesten. Samlet projektstrækning udgør 536 meter.

Projektet berør følgende matrikler:

Matrikel nr. 33y, 33ac og 33s Randers Markjorde

Matrikel nr. 6fr, 6fh, 6fi, 6fk, 8f 6fr, 8q, 8a Neder Hornbæk By, Hornbæk

Matrikel nr.: 12a, Helsted By, Borup

Formål

At forbedre opvækstmulighederne for fisk i Svejstrup Bæk.

Svejstrup Bæk er udpeget i Vandområdeplanerne og skal senest i 2027 være i God Økologisk Tilstand. Pt. er vandløbet kun i Moderat Økologisk Tilstand og seneste monitoring fra DTU Aqua viser "ringe/moderat" tilstand på "fisk".

DTU Aqua anbefaler, på et generelt plan, forøgelse af skjul for fisk i vandløbene, for at sikre målsætningsopfyldelse. (Sten, dødt ved mm)

Udformning af projektet

Udlægning af skjulesten og dødt ved tilpasses de naturlige strømforhold og placeres primært på lavvandede områder, hvor Randers Kommune har registreret gydninger og potentielle opvækstområder.

- Gydestryg udlægges efter "stokkemethoden".
- Dødt ved fikseres til pæle, der nedbankes i brinken
- Placeringerne sikres, så vandføringsevnen ikke forringes.
- Der tages hensyn til eventuelle drænudløb ved udlægningen

Tiltaget udføres manuel/let maskinelt af hensyn til brinkstabilitet og vegetations-skånsomhed.

Dimensioner og materialer til område 1-3 jf. projektbeskrivelse

- Projektlængde: ca. 428 meter
- Dødt ved: ca. 15–20 stk. stammer/grene
- Skjulesten: ca. 15 tons (Ø 30–40 cm)
- Pæle til fiksering: 40–50 stk.

Dimension og materiale jf. projektbeskrivelse område 4

- Samlet projektlængde: ca. 108 m
- Vandløbsbredde: 90–110 cm
- Længde pr. gydestryg: ca. 10 m
- Tykkelse af gruslag: 20–25 cm

Grusblanding:

- ca. 85 % nøddesten (16–32 mm)
- ca. 15 % singles/håndsten (32–64 mm)
- Samlet grusmængde: ca. 6 m³

- (udlægges manuelt med motorbør og via køreplader)
- Skjulesten: Ø 20–40 cm
- Der udlægges ca. 30–40 skjulesten

Praktisk udførelse

- Arbejdet gennemføres i samarbejde mellem Randers Kommune og frivillige fra "Svejstrup Bæks Venner".
- Kommunen transporterer sten og dødt ved til brinkkant.
- Der benyttes minilæser og motoriserede trillebøre til udlægning langs brink
- Frivillige fordeler materialerne manuelt
- Dødt ved fastgøres med pæle for at sikre stabilitet under høj vandføring.
- Placeringerne optimeres for at øge skjul, skabe variation og forbedre levevilkår for fisk og smådyr.
- Langs hele projektområdet løber vandløbet parallelt langs et etableret stisystem, der muliggør nem tilkørsel af substrat.
- Projektet gennemføres efter faglige anvisninger fra DTU Aqua og Randers Kommune.

Nuværende tilstand

Svejstrup Bæk er et offentlig vandløb, beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 og målsat god økologisk tilstand i vandområdeplanerne 2021-2027. Den nuværende tilstand af vandløbet er dårlig, pga. den økologiske tilstand for fisk. Formålet med nærværende restaureringsprojekt er at forbedre forholdene for fisk og smådyr ved, at placere store sten og dødt ved i vandløbet for at skabe skjul og varierende strømforhold. Projektet kan derfor medvirke til, at Svejstrup Bæk opnår en bedre økologisk tilstand.

Afstrømnings- og afvandingsmæssige konsekvenser

Udlæg af gydesubstrat, dødt ved og store sten forventes ikke at påvirke afstrømnings- eller afvandingsmæssige forhold i vandløbet, eller på de nærliggende arealer. Ansøger har i projektbeskrivelsen redegjort for, at afstrømningen ikke ændres uden for projektområdet.

Ansøger har i projektbeskrivelsen redegjort for, at skikkelse og vandføringsevne i Svejstrup Bæk ikke bliver påvirket af projektet. Randers Kommune vurderer, at der pga. projektets begrænsede omfang og karakter, ikke vil ske en ændring i vandføringen og indenfor regulativets rammer.

Påvirkningen på afvandingen vurderes at være minimal eller ikke eksisterende. Randers Kommunes antagelse er, at det promillefald, der er i landskabet, svarer til vandløbets fald. (Opmålt i Scalgo til gennemsnitlig 2,5% promilles fald, på store del af strækningerne)

Udlægning af sten, gydegrus og dødt ved vurderes ikke at medføre en ændring af de regulativmæssige forhold, idet vandløbet har et godt fald. Der ændres med afgangsen

ikke på ansvaret for vedligeholdelsen af åen. Det er fortsat Randers Kommune der står for vedligeholdelsen af det offentlige vandløb.

EU's Habitatdirektiv (Natura 2000)

I henhold til § 6 og 10 i Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter¹ (habitatbekendtgørelsen), skal kommunen i forbindelse med administrationen af naturbeskyttelsesloven vurdere, om det ansøgte i sig selv eller kumulativt med andre planer eller projekter kan:

- påvirke et Natura 2000-område væsentligt,
- beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er optaget på EUhabitatdirektivets bilag IV eller
- beskadige plante og dyrearter, der er optaget på EU-habitatdirektivets bilag IV.

Projektområdet ligger i luftlinje 5,7 km, fra EU-habitatområde Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk, nr. 30. Det vurderes ikke, at projektet vil have negativ indflydelse på habitatområdet, da denne ligger i anden afstrømningsområde.

Nærmeste afvandingsmæssige habitatområde er nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, ca. 13,5 km fra projektområdet. Projektområdet vurderes til ikke at have negativ indflydelse på EF-fuglebeskyttelsesområder i Randers Fjord. Baseret på afstanden til nærmeste Natura 2000 område, projektets karakter og omfang vurderes der ikke at være en påvirkning af Natura 2000 områderne.

Da projektområdet ikke er beliggende indenfor et Natura 2000-område fokuseres der på de akvatiske arter, som bevæger sig igennem eller langs med Gudenåen inklusive Svejstrup Bæk og andre tilløb. Her er de vigtigste arter i udpegningsgrundlaget bl.a. odder, bæklampret, havlampret, flodlampret, stavsild, grøn kølle guldsmed og damflagermus. Der er kendskab til forekomst af odder som bilag IV art i projektområdet. Der er mulighed for at andre bilag IV arter findes i området og benytter vandløbet og den tilstødende natur.

Udover formålet med at forbedre de fysiske forhold for laksefisk, vil de fysiske ændringer i vandløbet samtidig være til gavn for den gunstige bevaringsstatus for Bæklampret. Det samme er normalt også gældende for Havlampret, Flodlampret, Stavsild og Grøn kølle guldsmed, men disse arter er alle primært tilknyttet større vandløb med stor vandføring. Derfor forventes projektet ikke at have nogen direkte betydning for disse

¹ Bekendtgørelse 2023-08-21 nr. 1098 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

arter. Samlet vurderes det, at projektet med tilladelsens vilkår vil medføre en positiv påvirkning på fiskebestanden og i et vist omfang på bilag IV arter.

Den henvises endvidere til screeningsafgørelse af 3. september 2026 om at naturforbedrende tiltag i Svejstrup Bæk, ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Bilag IV arter

Randers Kommune er forpligtet til at tage hensyn til yngle- og rasteområder for dyre- og plantearter, som er optaget på Habitatdirektivet bilag IV. Der er registreret odder, flagermus, markfirben samt padder, som er bilag IV arter, indenfor selve projektområdet. Randers Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV arter eller ødelægge levesteder for disse. Det vurderes at groft substrat (grus) og store skjulesten i vandløbet, vil forbedre levevilkårene for Odder, ligesom der ikke fældes træer eller andet der kan forringe levesteder for flagremussen.

Naturbeskyttelsesloven

Svejstrup Bæk er udpeget som beskyttet vandløb efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Formålet med beskyttelsen i § 3 er at bevare naturområderne som levesteder for vilde dyr og planter. Alle former for tilstandsændringer i beskyttet natur kræver dispensation. Det er Randers Kommunes vurdering, at det aktuelle projekt vil medføre ændringer i vandløbets fysiske forhold, som forbedrer den naturlige tilstand i vandløbet. Der kan derfor meddeles dispensation fra:

Naturbeskyttelseslovens § 3 med den begrundelse, at udlæg af dødt ved og store sten vil bidrage til, at den naturlige variation i vandløbet forbedres til fordel for fisk og smådyr.

Der er stillet vilkår til oplag og kørsel af materialer for at beskytte den omkringliggende natur. Randers Kommune vurderer, at restaureringstiltagene er mulige at udføre fra de etablerede stier i området.

Udlæg af store sten vurderes at forbedre naturværdien i vandløbet, idet det vurderes at skabe turbulens og modvirke tilsanding, samt virke som skjulesteder for ørredyngel. De varierende bundforhold vil også øge livsvilkårene for den øvrige bundfauna i vandløbet.

Vurdering af Virkning på Miljø

Randers Kommune har vurderet projektet jævnfør lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Randers Kommune har i [afgørelse](#) af 3. september 2026 vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og at reguleringen i sig selv ikke er af en sådan størrelse, at det er relevant at overveje udarbejdelse af en VVM-redegørelse.

Høringer

Projektet har været fremlagt i 8 uger efter vandløbslovens bestemmelser i perioden 26. juni til 21. august 2026. [Restaurering og vandløbsforbedringer i Svejstrup Bæk](#)

Projektet har ligeledes været i høring hos interesserede myndigheder.

Fiskeristyrelsen har svaret, at Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, ingen bemærkninger til det fremlagte projekt.

Museum Østjylland har ingen bemærkninger til projektet.

Der er ikke kommet indsigelser eller bemærkninger fra lodsejere, som ændrer projektets udformning.

Orientering af Museum Østjylland ved fund

Museum Østjylland har meddelt at de ikke har bemærkninger til projektet, da der ikke foretages gravearbejde. Der kan i området være fund af betydning for den arkæologiske kulturarv. Forud for iværksættelse af jordarbejde skal man orientere sig om museumslovens §§ 25-27. Disse bestemmelser vedrører arkæologiske forundersøgelser, udgravninger og anmeldelse af fund. Loven giver bygherren mulighed for at få en udtalelse om sandsynligheden for fund af arkæologisk betydning samt information om de finansieringsmæssige forhold.

Yderligere oplysninger om loven kan findes på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside.

Findes der under jordarbejdet spor af fortidsminder skal arbejdet straks standses i det omfang det berører fortidsmindet. Fundet skal straks anmeldes til museet. Spørgsmål herom kan rettes til Museum Østjylland, Arkaeolog@museumoj.dk

Økonomi

Projektet finansieres af kommunale naturgenopretningsmidler.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 9. september 2026 på Randers Kommunes hjemmeside. Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelse.

Med venlig hilsen

Esben Husted Kjær
Miljøtekniker

Bilag

Oversigtskort
Klagevejledning

Kopi sendt til:

Lodsejere til matrikler indenfor projektstrækningen langs Svejstrup Bæk

Danmarks Naturfredningsforening – lokal, dnranders-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening – national, natur@dof.dk

Dansk Botanisk forening Jylland, dbf.oestjylland@gmail.com

Fiskeristyrelsen, inspektoratoest@fiskeristyrelsen.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund post@sportsfiskerforbundet.dk og lokalenhed,
Jankarnoe@gmail.com

Dansk Fritidsfiskerforbund, e-mail: formanden@fritidsfiskerforbundet.dk

Randers Sportsfisker klub, formand@randerssportsfiskerklub.dk

Friluftsrådet, oestjylland@friluftsradet.dk

Museum Østjylland, Arkaeolog@museumoj.dk

Thomas Guntzelnick Poulsen tgp@museumoj.dk

Kortbilag

Figur 1 Svejstrup Bæk - Projektstrækninger markeret med gult

Yderligere oplysninger om projektet kan ses på Randers Kommunes hjemmeside:

[restauration og vandløbsforbedringer i Svejstrup Bæk](#)

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet og klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsesdatoen.

Afgørelsen efter vandløbsloven kan påklages af:

1. Den, afgørelsen er rettet til
2. Enhver, der må have en individuel, væsentlig interesse i afgørelsen
3. En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker (jf. vandløbslovens §84).

Offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger med væsentlig interesse i afgørelsen er også klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Såfremt der bliver klaget over afgørelsen, må den ikke udnyttes medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet opretholder afgørelsen. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dog i særlige tilfælde ophæve denne opsættende virkning.

Klager kan indsendes via klageportalen: [Nævnenes Hus](#). Her kan du også læse mere om klagenævnets sagsbehandling. Klageportalen kan også findes på www.borger.dk og virk.dk, hvor du kan logge på med MitID.

Klagen sendes via klageportalen til Randers Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om klageportalen. Hvis du på grund af særlige forhold ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen, som har truffet afgørelse i sagen. Kommunen videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Gebyr

Det koster et gebyr at klage over afgørelsen. Gebyrets størrelse er pr. 1. februar 2017 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer.

Klagegebyret opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis: der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Spørgsmål om betaling og tilbagebetaling af gebyr afgøres af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Hvis du vil indbringe afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven for domstolene, skal det ske inden 6 måneder, fra du har modtaget dette brev.